

Grote vlotvaren (*Salvinia molesta*)

Foto: Edu Boer

Bron: NVWA

[Grote vlotvaren](#) is een drijvende waterplant die 4 tot 35 cm groot wordt. De bladeren zijn duidelijk behaard en staan verspreid. Afhankelijk van de temperatuur en de voedselrijkdom van het water vormt de plant grote of kleine al dan niet samengevouwen bladeren. Voortplanting vindt uitsluitend vegetatief plaats.

De plant lijkt op kleine vlotvaren, een Europese soort. Bij [kleine vlotvaren](#) (*Salvinia natans*) is het blad vrijwel nooit samengevouwen maar uitgespreid. Bij grote vlotvaren zijn de haren aan de bovenkant met elkaar vergroeid (lijkt op een garde), bij kleine vlotvaren zijn ze niet vergroeid.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2019: grote vlotvaren heeft zich waarschijnlijk nog niet gevestigd in Europa. De plant is in verschillende landen aangetroffen (België, Oostenrijk, Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland en Portugal) maar het is niet duidelijk of dit gevestigde populaties zijn.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Grote vlotvaren plant zich voort via vegetatieve vermeerdering. In voedselrijk, stilstaand water gaat dit zo snel dat in de zomer in korte tijd een aanzienlijk deel van het wateroppervlak wordt bedekt. Hierdoor krijgen de onderwaterplanten onvoldoende licht. De dichte matten zijn ook nadelig voor dieren.

De plant kan plaatselijk tijdelijk zuurstofgebrek veroorzaken in voedselrijk water. Het afsterven van de planten verlaagt het zuurstofgehalte nog verder en bovendien komt hierbij een grote hoeveelheid nutriënten vrij. Dit heeft een negatieve invloed op de biodiversiteit.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

De gevormde dichte matten kunnen de doorstroming belemmeren waardoor de kans op overstroming wordt vergroot. En ze verhinderen waterrecreatie, zoals hengelsport, pleziervaart en zwemmen.

Overige effecten

De matten van grote vlotvaren kunnen afvoerkanalen blokkeren en zijn hinderlijk bij stuwen en sluizen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2019: grote vlotvaren heeft zich nog niet gevestigd in Nederland. De plant wordt aangetroffen daar waar mensen overtollige planten uit vijver of aquarium weggooien.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem / ecosysteemdiensten^[2]

In Nederland kan in de zomer in korte tijd een aanzienlijk deel van het wateroppervlak worden bedekt. Dan kan de plant plaatselijk tijdelijk zuurstofgebrek veroorzaken in voedselrijk water. Bij het afsterven van de planten in de winter komt een grote hoeveelheid nutriënten vrij. Dit heeft een negatieve invloed op de biodiversiteit. Door het zeer verspreide en onbestendige voorkomen is er geen grote impact op ecosystemen of ecosysteemdiensten in Nederland. Wel kan plaatselijk kan de doorstroming korte tijd belemmerd worden.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Grote vlotvaren staat sinds augustus 2019 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat, mag o.a. niet meer worden verhandeld. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

Wat te doen?

Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Het advies is overtollige planten van alle soorten waterplanten in de gft-container te deponeren. Niet in openbaar water gooien, omdat grote vlotvaren zich zal gaan verspreiden en een negatieve invloed kan hebben op de biodiversiteit en de belemmering van de doorstroming.

Bestrijding is zelden noodzakelijk omdat de soort niet winterhard is. De drijvende planten kunnen eenvoudig mechanisch verwijderd worden.

Meer info over grote vlotvaren

Oorsprongsgebied

Grote vlotvaren komt oorspronkelijk uit Zuid-Amerika. Tegenwoordig is deze plant te vinden in vrijwel alle tropische gebieden en in mindere mate in de subtropen.

Habitat

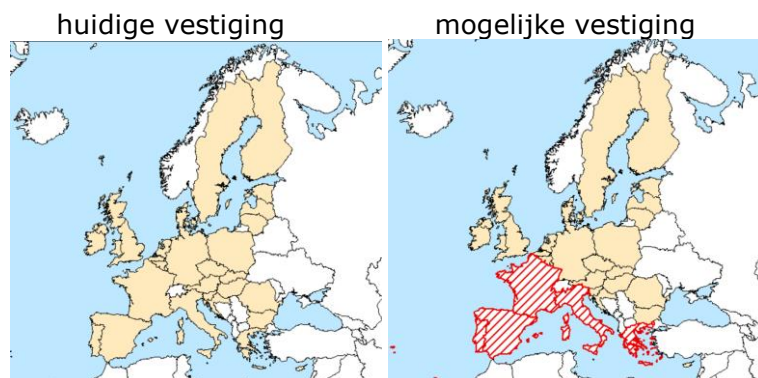
Grote vlotvaren groeit optimaal in stilstaand of langzaam stromend voedselrijk water, zoals meren, sloten, kanalen en vijvers. Grote vlotvaren kan ook groeien in brak water. De plant komt in Nederland vooral voor in niet-natuurlijke (meestal stedelijke) wateren. Optimale groei is er bij temperaturen van 20-30 °C en een pH van 6-7,5.

Introductieroute Europa

Grote vlotvaren is een populaire vijver- en aquariumplant die in Europa is gekweekt en veelvuldig is verkocht via winkels voor vijver- en aquariumbenodigdheden en via webshops. De plant wordt vaak verkocht als kleine vlotvaren (*Salvinia natans*). Doordat mensen overtollige planten in openbaar water uitzetten, belandt de soort in de natuur.

Aanwezigheid in EU

Grote vlotvaren heeft zich waarschijnlijk nog niet gevestigd in Europa. De plant is in verschillende landen aangetroffen (België, Oostenrijk, Frankrijk Duitsland, Italië, Nederland en Portugal maar het is niet duidelijk of dit gevestigde populaties zijn. De verwachting is dat plant zich kan vestigen in landen zonder vorst (zoals Italië, Frankrijk, Griekenland, Portugal en Spanje).

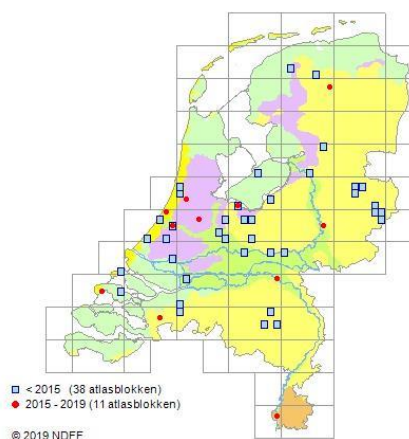
Introductieroute Nederland

Grote vlotvaren is een populaire vijver- en aquariumplant. De plant wordt vaak verkocht als kleine vlotvaren (*Salvinia natans*). Doordat mensen overtollige planten in openbaar water uitzetten, belandt de soort in de natuur.

Aanwezigheid in Nederland

Grote vlotvaren wordt verspreid in Nederland aangetroffen, maar kan zich niet vestigen omdat de planten in de winter door vorst afsterven. Bij stijgende temperaturen door klimaatverandering kan de plant zich op termijn in Nederland vestigen.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1911.

Verspreiding van grote vlotvaren in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Grote vlotvaren was tot de plaatsing op de Unielijst in Nederland te koop. Doordat verkoop verboden is, wordt de kans op introductie in de natuur kleiner. Grote vlotvaren komt in de natuur doordat mensen de planten weggooien in openbaar water. De plant kan zich niet vestigen in Nederland omdat de planten in de winter afsterven. Verdere verspreiding vindt plaats door wind en water. De plant wordt ook verspreid door menselijke activiteiten, zoals hengelsport en pleziervaart en ook via vogels en andere dieren.

Bronnen

[Europese risicobeoordeling](#)

Expertpanelbeoordeling 152 invasieve Exoten, 2015. NVWA. [Bijlage 6: planten zoetwater](#)
 Leewis, R., Duistermaat, H., Gittenberger, A., Have, T. van der, Soes, D.M., Valkenburg, J. van. **Veldgids Exoten**. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.

[Veldgids Invasieve waterplanten in Nederland, 2016. NVWA.](#)

[Verspreidingsatlas.nl](http://verspreidingsatlas.nl)

[European and Mediterranean organisation on invasive plants, datasheet *Salvinia molesta*.](#)

[Valk, van der O.M.C., C.J. van Dijk, P.J. Rijk en M.N.A. Ruijs, 2018. Kostenraming van exoten voor tweede update van de Unielijst \(EU-1143/2014\). Wageningen, Wageningen Economic Research, Nota 2018-033.](#)

[Q-bank invasive plants](#)

Laatste update: 27-06-2019